

Datum: 30.07.2021

Medij: Danas

Rubrika Kultura

Autori: Gordana Nonin

Teme: UJVIDEKI SZINHAZ / Novosadsko pozorište; Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine

Napomena:

Površina: 892

Naslov: „Zabranjena“ turneja Salašarskog pozorišta po selima Vojvodine

Strana: 1,22

Foto: Srdan Pabilo Đuroški

„Zabranjena“ turneja Salašarskog pozorišta po selima Vojvodine

..... **Strana 22**

Datum: 30.07.2021

Medij: Danas

Rubrika: Kultura

Autori: Gordana Nonin

Teme: UJVIDEKI SZINHAZ / Novosadsko pozorište; Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine

Napomena:

Površina: 892

Naslov: „Zabranjena“ turneja Salašarskog pozorišta po selima Vojvodine

Strana: 1,22

Na zahtev Mađarskog nacionalnog saveta Salašarsko pozorište odustalo od izvođenja „Kazimira i Karoline“ na turneji, ali će igrati predstavu svake večeri u selu Kavil nadomak Bačke Topole

Klasik koga su zabranjivali nacisti ponovo prokažen

Bačka Topola // Predstava redite-lja Roberta Lenarda, po delu klasika Edena fon Horvata „Kazimir i Karolina“, izazvala je niz iznenađujućih poteza Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine čija je Uprava donela odluku da se prekine turneja Salašarskog pozorišta i da se ta predstava više ne igra u okviru tradicionalne letnje turneje po Vojvodini.

Salašarsko pozorište, koje već 43 godine u letnjim mesecima igra predstave i po najmanjim mestima Vojvodine, a sačinjeno je od glumaca Novosadskog pozorišta / Ujvideki Sinhaza, objavilo je saopštenje tim povodom u kojem navodi da će ono „udovoljiti zahtevu predsednika Mađarskog nacionalnog saveta da obustavi turneju 2021, međutim, predstava će se igrati u Kavilu svake večeri od 21 čas“.

„Zahtev koji nam je upućen smo dobili i primili k znanju. Salašarsko pozorište će saslušati i prihvatiti zahtev Mađarskog nacionalnog saveta kao što smo to učinili u prošlosti, a činićemo i ubuduće. Shodno tome obustavljamo dalju turneju naše predstave Edena fon Horvata 'Kazimir i Karolina', ispunjavajući traženi zahtev. S druge strane, kao pozorište i kao umetnici, verujemo u univerzalnu slobodu pozorišta i umetnosti, njegovu nepovredivost i misiju. Pozorište je dijalog između pozorišnih stvaralaca i publike i u ovom dijalogu, Salašarsko pozorište će ostati punopravni partner svima koji nam se obrate sa takvom potrebom. Međutim, takođe verujemo i to da se o pozorištu i pozorišnim predstavama može suditi i mogu se ocenjivati samo onda ako dođe do susreta predstave i publike. Sve ostale presude su neistinite i neosnovane. Prihvatamo i znamo da su pozorišne predstave podložne subjektivnom mišljenju gledalaca i smatramo da je ovo potpuno legitimno. Ali verujemo da gledaocima treba pružiti priliku da formiraju mišljenje i izraze svoje svidanje ili nesvidanje. Kao stvaraoci, ne možemo sebi priuštiti da zakopamo gotovo delo pre nego što ispunimo svoje obaveze“, navodi se u njihovom saopštenju.

Reditelj ove predstave Robert Lenard za list Danas podelio je svoja razmišljanja o novonastalom slučaju.

„Ne možete zamisliti koliko smo iznenađeni. Nisam mogao ni da zamislim da će se ovo desiti sa ovom predstavom i ovim komadom. Toliko smo uživali pripremajući je, da je baš zato bol veća povodom ovih zabrana. I ja kao reditelj i ceo tim koji je

Pozorišne predstave mogu se ocenjivati samo onda ako dođe do susreta predstave i publike: Robert Lenard

radio na predstavi smo u šoku. Mislim da smo doneli dobru odluku, da se predstava svako veče, od 21 čas, igra u Kavilu kraj Bačke Topole, uostalom, tamo gde smo imali i premijeru. Osim u petak, 30. jula, predstava ćemo igrati svako veče sve do 12. avgusta, do datuma kada je trebala da se igra i u okviru turneje. Napisali smo i da smo otvoreni za dijalog i konsultacije i tražimo od Mađarskog nacionalnog saveta da zajedno pronađemo rešenje koje može sprečiti ovako teške situacije u budućnosti.

Ali, zaista moram da istaknem da su mi i u sredu uveče, dok smo igrali

predstavu u Kavilu, skrenuli pažnju na Otvoreno pismo koje je to veče objavio i Istvan Pastor, predsednik Skupštine AP Vojvodine i koji je podzrao stav Jene Hajnala, predsednika Nacionalnog saveta. Da je gospodin Pastor gledao predstavu mi bismo to verovatno znali ali, gotovo sam siguran da nije. S toga mi je, kao umetniku, nejasno da se u tom pismu 'okomio' na mene imenom i prezimenom. Zaista smo šokirani onim što se dešava. Moram istaći da zaista nisam očekivao ovo jer je upravo 'Kazimir i Karolina' moja najmanje provokativna predstava. Mislim,

pre bih očekivao da su reagovali, na primer, na 'Edvarda II', predstavu u Novosadskom pozorištu koju sam režirao. U ovoj predstavi nema vulgarnosti i najmanje je provokativna.“

Po Lenardovim rečima, Istvan Pastor je čak opisivao kao neprimerenu i scenu mokrenja, a reditelj ističe da je čak i ta scena urađena sa merom, umetnički.

Na naše pitanje, Lenard potvrđuje da se ovo nikada nije desilo da Nacionalni savet zabranjuje izvođenje neke predstave. Situacija je, naravno, još čudnija, navodi reditelj, što se radi upravo o klasiku književnosti Edenu fon Horvatu čije su knjige spaljivane 1933. godine od strane nacističke vlasti. „Kazimir i Karolina“ bila je zabranjena da se postavlja u Berlinskim pozorištima u ono vreme.

Iz „Obaveštenja“ se da zaključiti da Nacionalni savet ima svoje viđenje pozorišta koje treba da „sprovodi“ Salašarsko pozorište u vidu „lakah nota“ za vrele letnje dane, prilagodene „svim uzrastima“.

Na molbu našeg lista, Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine poslao nam je i tekst Odluke Uprave Saveta od 27. jula koji je naslovljen „Obaveštenje za medije o ovogodišnjoj turneji Salašarskog pozorišta“.

„Nadaleko čuveno Salašarsko pozorište, koje za-

► Nacionalni savet ima svoje viđenje pozorišta koje treba da „sprovodi“ Salašarsko pozorište u vidu „lakah nota“ za vrele letnje dane, prilagodene „svim uzrastima“ - Robert Lenard, reditelj predstave

► „Najnoviji komad, pod nazivom 'Kazimir i Karolina' autora Edena von Horvata tipičan je primer predstave koja ne uspeva upravo jedan lagodan pozorišni doživljaj, primeren svim generacijama, da pridedi u našim zajednicama“ - Iz odluke uprave Mađarskog nacionalnog saveta

hvaljujući dugogodišnjoj tradiciji, predstavlja jednu od najvećih kulturnih vrednosti Mađara Vojvodine, obilazeći naše krajeve već preko četrdeset godina kako bi svim generacijama, na maternem jeziku, oglašavalo svu lepotu pozorišne umetnosti, njene poruke, kao i istinu scenskog trenutka. Nažalost, proteklih godina smo više puta bili svedoci toga da je Salašarsko pozorište na svoj repertoar stavilo, između ostalog, i takve komade koji su, umesto spontanog smeha i vedrine, umesto umnog promišljanja, ili pak mudrosti svojstvenoj narodnoj književnosti, prikazivali pučke banalnosti, beskrajni neukus, vulgarnu provokaciju publike, kao i

besmisao scenskog obraćanja. Najnoviji komad, pod nazivom 'Kazimir i Karolina' autora Edena von Horvata (Ödön von Horváth) tipičan je primer predstave koja ne uspeva upravo jedan lagodan pozorišni doživljaj, primeren svim generacijama, da pridedi u našim zajednicama, u našim gradovima i selima, pošto predstava ove pozorišne trupe baca senku na svetlu tradiciju, nasleđe Salašarskog pozorišta, koja za nas predstavlja i te kako važnu vrednost.

Mađarski nacionalni savet, koji je Salašarskom pozorištu dodelio nacionalni značaj, te je posebno podržao turneju ove predstave i u rasejanju, smatra neprihvatljivim da ova trupa nastavi ovogodišnju turneju, i zamolio je organizatore da u ostalim mestima otkazu nastup. U nadi da zajedničkim snagama možemo preispitati delovanje i repertoar jednog od najoriginalnijih teatar sa misijom obraćanja svim generacijama, u ovom trenutku smatramo najsrećnijim rešenjem da Salašarsko pozorište otkaze ovogodišnju turneju.“

Gordana Nonin

Foto: Srdan Palić/Dorok

